

קרנבל מסכים: פיתוחו של ז'רגון שפתי בקרב לקוחות תעשיית המין הישראלית

יעלה להב-רז

תקציר

זה מאות שנים צריכת מין מנשים בזנות נחשבת חלק אינטגרלי מתהליך האימון המגדרי ומניהול זהות גברית, משל הייתה מבחן אומץ הפגנתי שבאמצעותו הפרט רוכש את גבריותו מול כלל הקהילה הגברית (בורדייה, 2007; Anderson & O'Connell-Davidson, 2003). בימינו יצרה התפוררות הקולקטיביות הגברית חלל ריק, ואותו ממלאים פורומים מקוונים אנונימיים בבחינת "מועדון גברים" נכחד, שנהפך למנגנון המאסדר ומחזק את ההצדקות ואת הרציונליזציות הגבריות לרכישת שירותי מין. במוקד המאמר יעמוד למבחן המרחב המקוון כמרחב קרנבלי (Bakhtin, 1984 [1968]) שבו מתפתח ז'רגון שפתי ייחודי המיוצר על-ידי שלוש דמויות: הצרכן, הצייד והמכור. באמצעות שלוש הדמויות האלה אראה כיצד נוצרת רב-קוליות טקסטואלית המשמשת לגיבוש ממדיה השונים של הזהות הגברית. הקרנבל השפתי מציג אלטרנטיבה פרועה, משוחררת ומאתגרת שבה האקט המיני הנעשה בדרך כלל בשוליים ובמחשכים, חוצה את הקווים ונהפך ללב הדיון. זוהי שפה המאפשרת השאלה ועטינה של זהויות שהפרט מתאוה להן, וכך מציגה משחקיות, ביטוי תשוקות ופחדים, חילופי תפקידים וטקסי היפוך. קרנבל המסכים יותר משהוא מסתיר, הוא חושף רבדים עמוקים ומורכבים לתופעת צריכת מין מסחרי שעד כה נותרה חבויה בשולי המחקר האקדמי הישראלי.

מילות מפתח: זנות, צרכני מין, מרחב מקוון, שפה, מיניות, גבריות.

זה מאות שנים צריכת מין מנשים בזנות נחשבת חלק אינטגרלי מתהליך האימון המגדרי ומניהול זהות גברית, משל הייתה מבחן אומץ הפגנתי שבאמצעותו הפרט רוכש את גבריותו מול כלל הקהילה הגברית (בורדייה, 2007; Anderson & O'Connell-Davidson, 2003). ולא זו בלבד שצריכת מין נהפכה למסמן זהות גברי נורמטיבי, חלק מהחינוך המיני של נערים ודבר ש"גברים עושים", אלא גם לימדה ומלמדת אותם ללוותה בשתיקה. לא רק הפרט לומד להשתיק את מעשיו, אלא גם כחברה אנו ערים לקיומה של הזנות, ומעניקים לה לגיטימציה אף אם בשתיקה. לשתיקה תפקיד מכריע, שכן היא המייצרת לטענתי את מוסד הזנות כ"סוד גלוי" (סדג'וויק, 2010) שכלל החברה מודעת אליו, אך שותקת על אודותיו. סדג'וויק השתמשה במונח "הסוד הגלוי" להאיר הומוסקסואליות כתופעה שכולם ערים לקיומה ואין מדברים על אודותיה, אך גם היא מעידה כי מטפורת "הארון המיני" נדדה הרחק משורשיה ההומוסקסואליים. אני שואלת את המושג "הסוד הגלוי" המאפשר לי לטעון כי כחברה אנחנו חיים בין הידיעה על אודות "הדבר" לבין אי-הידיעה. אם מדברים על הזנות כעל תופעה המצויה בשוליים החברתיים, הרי צריכתה מדוברת עוד פחות. כשם שמשטר "הסוד הגלוי" הוא מרכיב בסיסי בחייהם של הומואים ולסביות במאה האחרונה, כך צריכת זנות היא "הסוד הגלוי" של גברים במשך מאות שנים.

אף שצריכת מין היא חלק אינטגרלי מעבודה על הזהות הגברית ומניהולה, במשך עשורים לא היו פעילויות אלה מעניינות מבחינה מחקרית אלא חלק אינהרנטי מעשייה גברית. בשל כך גם המחקר

הישראלי על אודות גבריות ועשייה גברית התמקד עד כה בעיקר בגבריות הגמונית כפי שהיא מתבטאת בזירה הצבאית (קפלן, 2003; ששון-לוי, 2003; ששון-לוי ולוי, 2005). למיטב ידיעתי, עד היום נעשו רק שני מחקרים שניסו לבחון את פעילותם של לקוחות תעשיית המין הישראלית, ואולי מכאן רמז למורכבות הקיימת בחקר תופעה מושתקת וחבויה. מחקר ראשון ניסה ללמוד על לקוחות באמצעות עדויות של קורבנות סחר בנשים בישראל (בן-ישראל ולבנקרון, 2005). המחקר השני ניסה לבחון את המניעים לצריכת זנות של גברים ישראלים באמצעות בחינת פסיקות בית המשפט, מסמכים ארכיוניים וראיונות עם שישה צרכני מין בלבד (לבנקרון, 2013). יוצאת דופן בהיקף ובעומק של חשיפת צרכני המין היא עבודת המוסמך של ברוקר (2007), אך זו נעשתה בקרב תיירי מין ישראלים בתאילנד ולא בגבולות המדינה.

התנופה המחקרית בהתמקדות במי שצורך את הזנות, ולא במי שמספק או מספקת אותה, ראשיתה בשנות ה-2000 כחלק מתהליכי גלובליזציה, הרחבת הסחר בבני אדם בכלל ובנשים בפרט והדגש הפמיניסטי שעיצב את הידע המחקרי על צרכני זנות. נראה כי מרבית המחקרים מאז מנסים לספק תובנות ותשובות לשלוש סוגיות עיקריות: המוטיבציות העיקריות לצריכת זנות (Bernstein, 2001; 2007; Kinnell, 2011; Sanders, 2008; Weitzer, 2009), מאפייני הלכוד ("הטיפוסי" (Busch, Bell, Hotaling, & Monto, 2002; Farley, Bindel, & Golding, 2009) והתפיסות הרווחות בקרב צרכני זנות על נשים בזנות (Brooks-Gordon & Gelsthorpe, 2003; Monto, 2004). מחקרים אלו חולקים הנחת יסוד, ולפיה גברים רואים בצריכת מין פרקטיקה שהופכת זכר/נער לגבר. מכאן שצרכני המין רואים בה שלב טיפוסי, ולעיתים אף הכרחי, במסעו של גבר לגילוי עצמי. עם זאת, אם הליכה לזנות יכולה להיתפס נורמטיבית, הרי הדיבור עליה בין גברים ובין גברים לנשים נותר במידה רבה טאבו. מרבית הגברים לא מדברים בחופשיות על מעורבותם בתעשייה כצרכנים, אך רובם מדברים על גופן של נשים כדרך ליצירת תקשורת ביניהם. עבור הגברים השימוש בגופה של אישה בזנות הוא דרך לתקשר זה עם זה ולבטא את מה שיש להם במשותף (Dworkin, 1993; Frank, 2003). מכיוון שכבר מגיל צעיר גברים נדחפים לתחרותיות ולאטימות רגשית, הם לומדים להחניק כל ביטוי של אינטימיות ורגישות. אלא שהצורך בהן לא נעלם אלא מתעצם לאור שינויים טכנולוגיים שמחריפים את פגיעותם.

זימברדו ודנקן (Zimbardo & Duncan, 2012) טענו שגברים, בייחוד נערים, נתונים היום במצוקה קשה נוכח שינויים טכנולוגיים בגזרת המדיה האלקטרונית. בחסות אתרים פורנוגרפיים ואתרי משחקי מלחמה מוחם עובר "חיווט דיגיטלי" ולומד שבלחיצת כפתור אפשר לספק כל צורך. הארכיטקטורה המקוונת המשתנה תדיר, משפיעה במידה דרמטית לא רק על התבגרותם של נערים ועל התפיסות בדבר מיניות, כי אם גם על תעשיית המין המסחרי כולה. ההסתתרות מאחורי מה שאני מכנה במאמר זה "מסך הדיסקרטיות", מייצרת את המרחב המקוון כמרחב שבו הזהות יכולה במכוון ובמודע להיות פרפורמטיבית, להשתנות ולהיות נזילה. מרכיב הנזילות האינהרנטי למדיום, המשפיע מטבע הדברים גם על זהות הפרט ועל היחסים החברתיים שהוא מנהל עם אחרים במרחב, מעלה את השאלה שבה עסוקים רבים מהחוקרים בתחום: שאלת האותנטיות. למשל, ארל ושארפ (Earle & Sharp, 2007; 2008) טענו כי ברור שהרשת מאפשרת זהות משחקית, פילטר, אך זה לא פוגע באמיתות או באותנטיות שלה. גם מילר וסלאטר (Miller

(Slater, 2000) יצאו נגד ההפרדה בין הווירטואלי לממשי. עם זאת, לדעתם, הזירה הווירטואלית בהחלט מאפשרת לשחרר לחלל הקיברנטי זהויות חדשות.

זהויות חדשות אלו נתפסות פעמים רבות מעין מסכות מקוונות. ניומן (2015) טענה כי המסכות המקוונות לא רק מסתירות את זהותנו, אלא גם משנות אותה – בדיוק כפי שקרה לעוטי המסכות הנזכרים בטקסים קדומים, כשאלים סוררים השתלטו עליהם. ההיסטוריה האנושית רצופה בשימוש במסכות שאומנם השתמשו בהן בדרכים שונות ומגוונות, אולם בבסיסן יש בכל זאת צד שווה: תרומתן בהסרת עכבות. לפי סולר (Suler, 2004), בחסות אפקט שחרור העכבות אנשים מרגישים נוח לבטא את העצמי שלהם באינטרנט. האפקט פועל בשני כיוונים מנוגדים: לצד השיתוף בפרטים האינטימיים ביותר מתאפשר גם שחרור יצרים המתבטא בשפה גסה, בביקורת, בכעס ובשנאה. אפקט שחרור העכבות מאפשר גם "אנונימיות דיסוציאטיבית" – היכולת של אנשים להפריד בין המעשים המקוונים שלהם לבין סגנון החיים האישי שלהם וזהותם. הם מרגישים פחות פגיעים לחשוף את עצמם ואת זהותם. כשהעצמי המקוון נהפך לעצמי ממודר, הפרט יכול להסיט את האחריות מההתנהגות שלו, וכך המוסר מושהה ובמקומו מתפתח עצמי חדש המנותק מהעצמי ה"רגיל". נוספת לכך העובדה שלא רואים זה את זה, ותקשורת מתווכת-טקסט מעניקה לאנשים את האומץ לעשות ולומר דברים שלא היו אומרים פנים אל פנים. היעדר הממד הוויזואלי משחרר אנשים מהתבוננות באחר ובעצמם, ובחסות האנונימיות הם מרגישים נוח להפקיד את קרביהם בידי הקהילה. כך בתהליך מעגלי פרטיות מתגלה כהכרחית ליצירת אינטימיות, כדברי ג'וינסון (Joinson, 2005), והאינטימיות מאפשרת לאנשים באופן פרדוקסלי להיפטר מהפרטיות. התוצאה היא שהעצמי שלנו אינו אלא סך ההצטרבות של מסכות – של כל התפקידים שאנו מגלמים – ובכללם כאלה שאנו מגלמים רק בפנטזיות הסודיות שלנו, מעין תהלוכת מסכות פרטית שחולפת בחיינו.

לטענתי, מסך הדיסקרטיות המאפשר תהלוכת מסכות בלתי פוסקת, מייצר את המרחב המקוון כולו כמרחב קרנבלי (Bakhtin, 1984 [1968]) שבו מתפתחת קהילה של צרכני מין המחזיקים בז'רגון שפתי ייחודי. לדעת בכטין, הקרנבל הוא אירוע פרפורמטיבי שמשמעותו החלפה והיפוך של ייצוגים, יצרים ותשוקות. מיקומו בין הפנטזיה לבין המציאות מאפשר לו ללהטט על הגבול שבין הזמני לקבוע, בין המוגבל למשוחרר, בין הידוע לסמוי. זהו אירוע לימינלי המכיל בשל כך מסרים אמביוולנטיים. במרחב הקרנבלי הפורומים המקוונים מאפשרים לצרכני המין "לצאת מהארון", לפרוק כל עול, לשחרר לחצים, להתפרק ולהתנגח, לבטא בכתב את שאסור לביטוי ולדיבור מחוצה לו. בלתי נמנע אפוא כי המרחב הקרנבלי נותן אותותיו גם בשפה עצמה. בכטין טען כי אין שפה "טבעית" או אובייקטיבית. המילים כוללות רובדי משמעות המכילים מורכבויות רבות: זהות הדובר והשומע, הקשר ביניהם, הכוונה של הדובר, הטון וההקשר. כל אלו הם אלמנטים המעצבים מבעים הנעים הרחק מעבר לפירוש המילולי של המילים עצמן (Elliot, 1999). הדבר ניתן לזיהוי בנקל בקרב קהילות המפתחות לעצמן נורמות דיבור המתעלמות מההטרונגניות של הקבוצה. בוכהולץ והול (Bucholtz & Hall, 2004) טענו כי נורמות דיבור אלו משקפות אידיאולוגיות תרבותיות, וכך השפה נהפכת לזירה מרכזית של פרקטיקה חברתית וכלי מכריע ביצירת זהויות סוציו-תרבותיות. קון (Cohn, 1987) הראתה במחקרה על אודות השפה הטכנו-אסטרטגית

המאפיינת אינטלקטואלים של הממסד הביטחוני האמריקאי כי שפה כתוצר תרבותי בהכרח משנה פרספקטיבה. שפה היא לא רק דרך של דיבור, אלא בראש ובראשונה דרך של חשיבה. לימוד שפה הוא תהליך של טרנספורמציה, שינוי מחשבתי, וכך קבלתה של שפה היא קבלה של שורת הנחות יסוד שבאמצעותן אנו מנתחים את המציאות. ישנו מעגל הרמנויטי של יציאה החוצה מהשפה וכניסה פנימה, וכך השפה מבנה משמעות והנחות חברתיות, ובו בזמן משמשת מראה לאותן תפיסות.

אימוץ הנחות תיאורטיות אלו בדבר מקומה ותפקודה של שפה מאפשר לי לטעון, כי עבור צרכני זנות הקשר עם נשים בזנות וכתביבת החוויה המינית לאחר מכן הם תהליכים שבאמצעותם הם מתבוננים בעצמם ובוחנים את גבריותם. בתהליך זה השפה נהפכת למופע ראויה מילולי של גבריות עכשווית המשקפת הנחות תרבותיות רווחות. ההתמקדות בז'רגון הייחודי שפיתחו לעצמם צרכני מין ישראלים המשתפים חוויותיהם במרחב המקוון, מעניינת במיוחד: היא לא רק מפנה את אור הזרקורים אל עבר מי שעד כה נהנו ממסד הדיסקרטיות, אלא מכיוון שהשפה הכתובה מפירה בפעם הראשונה את משטר "הסוד הגלוי", את השתיקה שרק חיכתה למצוא לעצמה ערוצי ביטוי, הרי המרחב הקרנבלי הנרקם בפורומים מאפשר שחרור מוסרי והיפוך של נורמות מגדריות היררכיות, מעין שפת תחבולות שבה החזק נהפך לחלש.

מפאת קוצר היריעה אתמקד במאמר זה בתמה אחת בלבד המשותפת לשלוש דמויות, ולה קשר הדוק לאופי הקרנבליסטי של המרחב המקוון. שלוש הדמויות שיוצגו משתמשות בשפה להיפוך יצירתי במערך יחסי הכוחות, שלפיו לא הנשים בזנות אלא הם נטולי הכוח הנשלטים בידי יצריהם הביולוגיים ובידי נשים בזנות. כך הם נהפכים לצרכן נגזל, צייד נפחד ומכור נזקק. מכיוון שהמרחב הקרנבלי בעיני מבצעיו תחום בזמן, ההיפוך בין החזק לחלש הוא רק הניסיון לתרגל כוח והיעדרו, וכך לתחזק ולאשרר את מבני הכוח החברתיים. בטרם אפנה לדיון מעמיק בז'רגון השפתי המייצר את היפוך יחסי הכוחות, אבקש להציג בקצרה את ההקשרים המתודולוגיים המנחים מחקר זה.

הערות מתודולוגיות

אם כן, איך כותבים על מה שלא ניתן לדבר על אודותיו? מה מאפיין את השפה שבחרו הכותבים, ומה ניתן ללמוד מפירוק גילויי השיח ומיצירת הבנות הנוגעות לאופן שבו בני אדם מכוונים הבניות חברתיות ויחסי כוח/ידע, ולאופן השפעתם של אלה על מרחב הזנות? שאלות אלו נבחנות באמצעות התבוננות בטקסטים שנכתבו בפורומים בפורטל סקס ישראלי, המציע חנות מין מקוונת, סרטי סקס חינם ובתשלום, פרסום ותיווך של שירותי ליווי, דירות דיסקרטיות ועוד. במה מרכזית ניתנת למערך הפורומים באתר, הכולל 28 פורומים שבהם רשומים כ-22,496 חברים.¹ הפורומים נחלקים בהתאם להעדפות מיניות (למשל BDSM) ובהתאם לזירות הזנות (למשל, זנות רחוב ודירות דיסקרטיות). מבין 28 הפורומים ארבעה סגורים לקהל הרחב, ואליהם

¹ המספר משתנה תדיר כלפי מעלה.

מורשים להיכנס רק משתמשים מוכרים המזדהים בשם וסיסמה. שאר הפורומים פתוחים לקריאה פומבית של כל החפץ בכך, אך הכתיבה בהם אפשרית רק למשתמשים רשומים. מטרתם המוצהרת של הפורומים היא לשמש מאגר זמין ובלתי נדלה של דיווחים על מספקים ומספקות של שירותים מיניים בשלל זירות הזנות הקיימות על מנת לשפר את תנאי השירות של הלקוחות. הגולשים בפורומים השונים מבצעים בדיקות מקדימות, משווים, מצליבים דיווחים ומדרגים את ציבור הזונות, המודעות לעין הפקוחה ולאצבע הקלה על המקלדת. כך אלפי סיפורים של צרכני מין בתשלום מתקבצים לכדי מערך צפוף ומרושת.

מכיוון שמחקר זה מתמקד בזירה מקוונת, כלי המחקר שבחרתי להשתמש בו הוא 'אתנוגרפיה מקוונת מבוססת שיח'. מתודולוגיה זו משלבת מגוון מסורות לינגוויסטיות ומתודות מחקר שמטרתן לבחון כיצד יחידים משתמשים במשאבים שיחניים בשביל לבסס קשרים ואינטראקציות, וכיצד הם מבנים את זהותם באמצעות הרשתות המקוונות (Androutsopoulos & BeiWenger, 2008). הניתוח השיחני שערכתי לא רואה בטקסט אמירה יציבה, מסכמת ומקבעת דעת אלא טקסט שניתן לפירוק ולבחנה בזיקה לטקסטים נוספים ולמציאות שממנה הוא מושפע ומשפיע עליה (שלסקי ואלפרט, 2007). סיפורים שעולים בפורומים, הם מעין "מסע לגילוי עצמי", כפי שטבעה גרנץ (Grenz, 2005), ובו הכותב מספר את הסיפור לא רק עבור שומעיו אלא גם – ואולי בעיקר – עבור עצמו. כך הסיפור הוא אומנם אינפורמטיבי לשומעיו, אולם למספרו יש בו מזור שבאמצעותו הוא מחפש הקלה, אשורר, גאולה, תשוקה לווידוי ושחרור. "קריאה תרבותית" של הטקסט, משמעה גם ההבנה כי בכל סיפור יש ביטוי הן לקול האישי של הכותב והן לשייכותו התרבותית, הלאומית והדתית ולתפיסותיו האידיאולוגיות וכד' (אלקד-להמן וגרינספלד, 2008). לפיכך אני מבקשת לראות בטקסט זה טקסט המגדיר את מספריו, את היחסים שהם מקיימים, ואת העולם שבתוכו הם פועלים. הטקסט הוא שיקוף של המציאות, אך הוא גם מבנה אותה. הפוסטים המופיעים במאמר נבררו בעיקר על פי מדדים של עושר הדיון (אם בדיון הפותח אם בתגובות לו) וייחודיותו. הטקסטים הנכללים במאמר זה, לקוחים משני פורומים בולטים שנבחרו מתוקף התמקדותם בזירות זנות מובחנות: זירה אחת סגורה (דירות דיסקרטיות) וזירה אחת פתוחה (רחוב).

צרכן נגזל, צייד נפחד ומכור נזקק: היפוך תחום בזמן

הזירגון השפתי המאפיין את צרכני הזנות, הוא נוזל ושואב את הלגיטימציה שלו משלושה עולמות פעולה שונים שכל אחד מהם בתורו מייצר את מילון המונחים השפתי הייחודי לו: פעם מתפיסת עולם ניאו-ליברלית ואתיקה קפיטליסטית, פעם ממסורות ומיתוסים עתיקי יומין של הגבר כצייד וככובש שטחים ונשים ופעם מתפיסות פוסט-מודרניות של טיפול, עזרה ושיפור העצמי. צרכני המין נעים בין עולמות הפעולה, ומשנים את הזירגון בהתאם למסכה ולדמות שהם עוטים. על אף השונות בין עולמות הפעולה שלוש המסכות – הצרכן, הצייד והמכור – שואבות מתשתית תרבותית משותפת, ונשענות על נרטיב קורבנות עצמי שתוחם את גבולות הדיון למקרים פרטיים. ההתמקדות בצרכן מין פרטי ובקושי שהוא חווה בצרכן, כצייד או כמכור נועדה להסיט את הדיון מאחריותם המוסרית-קולקטיבית של הצרכנים כלפי נשים ומחלקם בהנעת התעשייה כולה.

הנוסחים השפתיים הנזילים והמשחיקים הם פניה המשלימים של אסטרטגיה מחושבת היטב שמטרתה להקנות ארשת מוסרית לפעילותם, אם בחסותה המגוננת של מסכת הצרכן הנגזל, אם במסכת הצייד הנפחד ואם במסכת המכור הנזקק. אלו הן מסכות נזילות המתפקדות כצורות זמינות של הצדקה שצרכני המין משתמשים בהן לפי צורכם.

הקרנבל השפתי שאציג הוא רגע של אחדות פנים-קהילתית המשקף את הנורמות הנהוגות בה. צרכני המין עסוקים בפענוח הזירגון ובכללי הכתיבה, וכך מתאפשר להם להימנע מהעיסוק במי שהביטויים הלשוניים מכוונים אליה: האישה בזנות. השפה מאפשרת לראות כיצד הפרט מחובר לעולם צריכת המין בדרך המאפשרת לו הרחקה של המציאות והסחת דעת מהאישה שהוא כותב עליה. כפי שאראה מיד, זו שפה שכל מטרתה לייצר הקטנה של הפגיעה, ובאמצעות היפוך נורמות מגדריות היררכיות מסורתיות לשחרר את הפוגע מאחריות מוסרית.

צרכן נגזל

(...) זה לא הפעם הראשונה שזה קורה לי עם התאגיד של הפקידה העצובה (התאגיד של ה-400 שאני חייב לומר שעד היום נגעלתי מכל שחקניות הרכש שלו) (פורום דירות דיסקרטיות, 14/5/2015).

(...) חזירות זה אישה שמנה ומבוגרת וחמוצה שדורשת 500 לשעה – אשר מתבררת כ-45 דקות (התאגיד האבן גבירולי) (פורום דירות דיסקרטיות, 6/7/2015).

התאגיד הבת ימי בדרך כלל לא מאכזב, נרשם בבנק המטרות, נבדוק ונדווה (פורום דירות דיסקרטיות, 29/3/2013).

עבור מטרה צרכנית – שיפור תנאי השירות – צרכני המין מייצרים את עצמם כקהילה בעלת נורמות התנהגות כלכליות המנותקות משאלות מוסריות. מתחמי זנות ונשים בזנות עצמן מכוונים בכינוי הרווח "תאגיד". כינוי זה ראשיתו בתיאור מאפייני הזנות הרוחשת בעיר בת-ים, שבה – שלא כבערים אחרות – הזנות מתאפיינת בעיקר במתחמי זנות סגורים כגון דירות דיסקרטיות, ומרבית הנשים המעורבות בזנות בדירות אלו, מובאות לארץ ממדינות ברה"מ לשעבר בחסות רשת מסחר גלובלית. לאחר זמן חלחל כינוי זה גם למתחמי זנות נוספים, מהם המתאפיינים בנשים עצמאיות בזנות. במובן זה, עבור הלקוחות כל אישה בזנות היא התגלמות גנרית של תאגיד שמולו מתפתחת תביעה לשותפות צרכנית: כל גולש נדרש לתרום למאמץ הקולקטיבי לשיפור ה"מוצר". הדרך לשפר את המוצר, לתפיסת הלקוחות, עוברת דרך הפיכת הפורומים לקהילה שיתופית, ומחויבותם הראשונה של המשתתפים מופנית פנימה, כלפי שאר הלקוחות. כך משמשים הפורומים פעמים רבות זירת אימון ובתי גידול לצרכנים חדשים.

דיווחי הלקוחות על מפגשיהם המיניים כוללים "דוח דגימה" המדרג באופן מילולי ומספרי את האישה עצמה על חלקי גופה, איכות השירות שהעניקה, ניקיון הדירה, מידת הדיסקרטיות, דרכי הגישה וכל פרט שיכול להקל על שאר חברי הפורומים את ההחלטה אם לפקוד את האישה בעצמם. דוחות הדגימה מבנים את מרחב צריכת המין כזירה הנשלטת על-ידי עליונות מגדרית תוך "פטישיזציה" לאיברי הגוף הנשיים היוצרת דה-הומניזציה ודה-אינדיבידואציה. דוחות הדגימה משקפים תפיסה, ולפיה האישה הנסחרת היא מוצר צריכה לגיטימי בעל תג מחיר. מלבד דוח

הדגימה המובא כמעט בכל פוסט, קיים בין הלקוחות דיון ער המאפיין שיח צרכני בעל כללי שוק ברורים ומוסדרים של היצע וביקוש:

בקשר לרגיינה, אשכרה כואב הלב עליה וזה ממש מבאס שהיא ככה מזניחה את "העסק" שלה, היא מתחילה להראות כמו יס והוט בסוף כולם נטשו ויינטשו אותה (פורום רחוב, 28/8/13).

חברות הכבלים והלוויין נתפסות באופן מסורתי בשיח הציבורי כתאגידים העושקים את הלקוח שנותר חסר אונים למול כוחם ועוצמתם, עד שלבסוף לא נותר לו אלא לנטוש אותם לטובת מתחרים אחרים בשוק. השימוש בדימוי זה, יש בו כדי ללמדנו על אודות ההיפוך המחשבתי שהלקוחות מנסים לייצר בדרכם לנרמל את קניית שירותי המין. כפי שניתן לראות, כללי השוק נוגעים גם לסוגיית המחיר ולטיב השירות:

אני לא מסכים למחירים מופרזים ברחוב (...). ההתנגדות שלי לא נובעת מתוך קמצנות או סתם כי מרגיש לי חוצפה. אתם מכירים את הדעה שלי- זה שאני משלם 50 ש"ח למציצה זה לא אומר שאני צריך לקבל מציצה זולה ושירות חרא. לא רק זאת, אני מאמין בלב שלם שלי כלקוח גם יש מה להציע. עם כל הכבוד, אני לא צריך לשלם כמו כל החתיארים המגעילים שעוצרים לבנות אחרי יום עבודה מיוזעים ומסריחים, מגעילים ובהמתיים (פורום רחוב, 27/8/2012).

מלבד זירת האימון המשותפת השיח המשתקף מציטוטים אלו מבקש לכונן סדר ונורמות חברתיות, המבוססים על רציונליזציה של כלכלת שוק שבה הכול סחיר. המציצה היא "שירות", ואם הכול סחיר, הרי גם הגבר, הלקוח הצרכן, הוא סחורה בעלת ערך גבוה עבור התאגיד. השיח הצרכני נועד לייצר אמפתיה ללקוחות הנאלצים להתמודד עם תאגידים הנתפסים כנצלניים וסחטניים. כך השיח הצרכני משרת שתי מטרות שלובות: האחת – ניקוי אלמנטים מצפוניים על-ידי הענקת תוקף רציונלי וסדור לצריכת המין באמצעות יצירת מרחב תחום, שבו שיח הרגשות, האינטימיות וההדדיות לכאורה נשתל ומעוגן בשיח כלכלי, צרכני ורציונלי. האחרת – ההיפוך היצירתי, שלפיו הצרכן הוא לקוח בעל תרומה וערך לתאגיד, משמר דינמיקות של כוח. הכוח שהצרכן מפעיל על האישה בזנות, נתפס לגיטימי מכיוון שהוא מתנהג ופועל כמו כל צרכן ריבוני בשוק החופשי. זהו אתוס תועלתני שהופך את האחרים לאמצעי להשגת סיפוק עבורו. כך השיח הצרכני לא רק "מנקה" ומסווה את ממד האלימות ואת היררכיית הכוח שבלב ליבה של הזנות, אלא אף מייצר היפוך ביחסי הכוחות, ולפיו הלקוח הוא שנעשק, נסחט ואף חווה אונס, והינה התוצאה של שתי המטרות:

הביקוש הקשיח לשירותים אלו מאפשרים את העושק האיום הזה שנוצר בתחום כאשר בחורות שאינן אטרקטיביות בלשון המעטה ומספקות שירות דל ביותר מרשות לעצמן לתבוע 300-400 ש"ח לשעה בשקט ועוד מצפות לטיפ ותוספת על כל אקסטרה (פורום דירות דיסקרטיות, 4/10/2012).

זנות היא אונס, אונס ש"זונה" אונסת את הלקוח לשלם סכומים על פגישת הכרות (פורום דירות דיסקרטיות, 17/8/2015).

מי ששופט את כדאיות העסקה זה הלקוח, לא אינטרסנטית שעיקר העניין שלה זה להגדיל את כוח הסחטנות של נשים כלפי גברים בכדי שיהיה סקס. כדאיות העסקה מבחינת הלקוח נמדדת גם באיכות המוצר, גם בזמינות שלו, וגם בעלויות הישירות והחבויות שלו (פורום דירות דיסקרטיות, 2/6/2014).

ציטוטים אלו מדגימים כיצד צרכן המין החדש יוצר לעצמו מציאות המכילה היפוך יצירתי, ולפיו הנשים בזנות נתפסות כתאגיד סחטני ומפוקפק שמטרתו לעשוק את הצרכנים. מטרתו כצרכן היא לנסות לערער את סמכותם של "התאגידים" הן במחירים והן בתהליכי הייצור, או למצוא חלופות המאפשרות לעקוף את ה"תאגידים" כדי להשיג את המוצרים המבוקשים. באמצעות פעולה צרכנית קולקטיבית המשתמשת בטכנולוגיה מקוונת, נוצר בשדה הזנות שינוי תרבותי שהתווה קונספטואליזציה חדשה המחלחלת לרעיונות, לשפה ולקשרים החברתיים המתקיימים במרחב המקוון. הדוגמאות שהוצגו עד כה, מראות כיצד ההיפוך היצירתי שבו האישה בזנות נתפסת כתאגיד, ואילו הלקוח הוא צרכן נגזל, מקנה לה כוח מדומה. בפועל, זאת פרקטיקה שנועדה לטשטש את יחסי הכוחות הברורים מאליהם בין הלקוחות לנשים בזנות.

הצייד הנפחד

המוטיב התרבותי של "הגבר כצייד" מוצא את ביטויו כשצרכני הזנות רואים את עצמם ציידים ואת הנשים בזנות כחיות ניצודות. מאז ומעולם נחשב הצייד פעילות גברית שבה דמותו של הצייד-הגיבור נטועה בנרטיבים של השתלטות על המרחב ועל הטבע וההיטמעות בו. דימוי הצייד כאב-טיפוס הרואי נקשר עם יכולת הישרדות, הרג ושאיפה להרפתקנות ולסכנה (Jones, 2012). שיח הצייד של לקוחות בפורומים מאופיין בזירגון ייחודי השאוב מעולם הטבע והחי: "לפמפם כמו חיה", "ציידים וינשופים", "הבחורה חיית טרף", "חתולת רחוב", "מלקקת כמו כלבה", "הרגשתי כמו רוכב שתופס במושכות של הסוס", "סיירים", "גן חיות", "שיני סוס", "עור של פרגית", "תחת של כלבה" וכד'. לטענתי, מסכת הצייד מאפשרת לצרכני המין להתבונן בעצמם ולבחון את גבריותם ואת המוטיב החייתי שבה, וגם לשחזר ולשעתק את הדיכטומיה הבינרית הקלסית וההיררכית של טבע ותרבות, אנוש וחייה, גבר ואישה, ובו בזמן גם לאתגרה ולטשטשה. היחס של הלקוחות לנשים בזנות כאל חיות, בייחוד חיות מחמד כגון כלבות, יוצר את האישה בזנות כקטגוריית כלאיים שלה תפקיד כפול: ביכולתה להוות גורם מקשר בין קטבים הנתפסים מפחידים ומסוכנים, ועל-ידי זה גם לאוורר פחדים ותשוקות.

במהלך המחקר מצאתי כי הסיפורים בפורומים הם עדות שהמין מקבל מקום משני בלבד בתיאור החוויה המינית. במרכז החוויה ניצב מוטיב הצייד המאפשר לכרוך את צריכת המין עם משחקים הכרוכים במאמץ, באי-נחת ובסיכון, כאשר הצייד הוא עצמו המשחק והדרמה, והוא עצמו המטרה:

הכול התחיל בגיל די צעיר, אני אפילו לא זוכר, כנראה בסביבות 17, הפעם הראשונה. רובכם ודאי זוכרים את החוויה הראשונה עם נערת ליווי. ההתרגשות האדירה, הזרמים שעוברים בגוף ובמוח, הפחד, ניצחון על הפחד. ועוד שלל רגשות וסיפוקים שונים. זה קרה, וזה היה טוב, וזה המשיך לקרות. זה התחיל במכונים, ועבר לרחוב, לא משיקול כלכלי, משיקולי הצייד. הצייד הזה שכולנו מכירים טוב כל כך, נסיעה

ברכב, לבד, המוזיקה, הרדיו, המבטים, הכיבוש. ראייה למרחוק, פנים חדשות. מגע, המגע הזה ששוטף אותנו מתחושת ניצחון. האכזבה לפעמים, שיכולה לבוא מכישלון בציד. או אפילו מהצלחה. תחושת הריקנות הזו שמדי פעם מגיעה דווקא אחרי כיבוש מוצלח (...). הסיפוק הזה שמצאתי ברחוב, לא יכולתי למצוא במקומות אחרים, כשהיו לי קשרים הפסקתי לגמרי כמובן. וכשחזרתי לשוק הרווקים ביליתי לילות ארוכים ברחובות העיר. צד. צד. צד (פורום רחוב, 3/3/2013).

כפי שהציטוט מדגים, חוויית הציד היא הרפתקה מיתית שבה הצייד הגיבור יוצא לדרכו מתוך עולם היום-יום ונכנס לעולם על-טבעי ופלאי. זו חוויה של פסק זמן, הימלטות ממצאות היום-יום ושהייה – גם אם קצרה – במציאות שונה. ההרפתקה המיתית היא במידה רבה היפוכם של חיי היום-יום, וכך קוראת עליהם תיגר. תחושה של "התרגשות אדירה", זרמים בגוף, התמודדות עם הפחד והיכולת לגבור עליו הם רגשות שהכותב לא חש בחיי היום-יום. באמצעות הציד הכותב יכול לבטא צדדים באישיותו שלא ניתנה להם ההזדמנות להתממש. השימוש בז'רגון צידי מעיד גם על תהליך שבו האנשת חיות וחייתיותם האכזרית של בני אנוש הם שני הצדדים של אותו המטבע. דואליות מורכבת זו יכולה להאיר את מורכבותה של החוויה הגברית. בציטוט שלהלן הכותב מספר על מפגש מיני עם מעסה.² במהלך המפגש בשל ה"חרמנות" שלו הוא תפס בחוזקה כמה פעמים את איבר מינה של האישה. בכל הפעמים היא הסיטה את ידו בעדינות עד שלבסוף הוא קם ודחף אותה בחוזקה לקיר. את סיום הדיווח הוא סיכם במילים אלו:

ברוך השם הכול נגמר בטוב והיא בהחלט הבינה שיצר החרמנות חזק מכל דבר. מה היא חושבת לעצמה – שאני ישכב על המיטה והיא תלטף לי את הזין ואני ישכב כמו גולם ללא תזוזה? זה לא עובד ככה! לכל בן אדם יש דחפים מיניים. זה כמו לשים חיה בכלוב ולא לתת לה אוכל (פורום דירות דיסקרטיות, 28/8/2011).

המין עבור הכותב הוא דחף ביולוגי, אבולוציוני, והוא רואה את עצמו חיה שכאשר שמים אותה בכלוב ומרעיבים אותה, היא מתמרדת. כך בהיררכייה שבין תרבות לטבע הכותב ממקם את עצמו כחלק מהטבע הפראי. לתפיסתו, ראיית עצמו בעל דחפים חייתיים נובעת לא רק מהפנמה ושימור של התפיסה האבולוציונית של גברים כבעלי צורך מיני תמידי שיש לספקו, ואף לא רק מהפנמת התפקיד הצידי כתפקיד גברי מקדמת דנא. יחס זה נובע מהמפגש התכוף עם החיה, שבו לעיתים הצייד נעשה דומה לניצוד. באמירותיו אלו יש גם ממד של התנערות מאחריות לאלימות שהפגין כלפיה, שהיא תולדה של טרנספורמציה מהחיה לצייד בהפיכתו מצייד לרדוף ומאויס על-ידי החיה. מכיוון שרק היכרות מעמיקה עם אורח חייה ודרכי התנהלותה של החיה מאפשרת לצייד להצליח ולצוד אותה, קיים פחד גדול להידמות לחיה, ובו בזמן קיימת התשוקה לעשות כן. החיה מפחידה ויכולה לטרוף או לפצוע, ולכן ההשתלטות והניצחון עליה הם הסממן האולטימטיבי להפגנת כוח, להשתלטות על המרחב ולעליונות התרבות על הטבע. וכך כאשר כל עולם הדימויים הוא חייתי, גם דימוי הציידים בעיני עצמם נעשה לעיתים חייתי. ומכיוון שזו סכנה תמידית, יש

² "שירותי עיסוי" או "שירותי הרפיה" הם פעמים רבות מכבסת מילים לאקט מיני המתבצע ללא חדירה. בדרך כלל המפגש מתחיל בעיסוי גוף הלקוח כולו, כאשר המעסה ללא בגדים כלל או לבושה בחלק תחתון בלבד. העיסוי מסתיים ב"הרפיה" – עינוג ידני של האישה לאיבר המין הגברי.

להידרש לאיזון עדין בין הידמות מצד אחד ובין הפיכה לחיה מצד אחר. הפיכה לחיה מביאה לאיבוד היתרון היחסי בשדה הציד.

ייחוס מאפיינים חייתיים לנשים מעלה שאלות על אודות היות אנוש. מכיוון שהחוויה של היות אנוש כרוכה בהיבחנות, בהבדלה ובהאחרה (othering) ביחס לטבע ומן הטבע (Ortner, 1974), הקישור התמידי של הלקוחות בין נשים לחיות מקשה עליהן להיות "מותרות מן הבהמה". להפך: הן עצמן נהפכות לבהמה המותרת לכל חפץ. היחס של הלקוחות לנשים כאל בעלי חיים משמר דימוי של אובייקט חי נטול ממד אנושי, חיות שיש לאלפן. כפי שעולה מסיפורי הלקוחות, ישנו דפוס חוזר של חיות מסוימות שאליהן מושוות נשים בזנות, בדרך כלל חיות מבויתות כגון כלבים:

דפקתי לה ביס בגב כי היא מעצבנת!! עצבנה אותי הכלבה, וזה מגיע לה! (פורום דירות דיסקרטיות, 25/4/2011).

ניתן היה להניח שיחסי הכפיפות הברורים בין לקוחות לנשים בזנות, כמו יחסי הכפיפות הברורים בין בני אדם לחיות מחמד, ייתרו את הצורך להשתמש במוטיב הציד. הלוא איזו סכנה, מאמץ או תרומה לאשרור הזהות הגברית יכולים להתקיים בציד ובמרדף אחר החלש/החלשה? עם זאת, בדיווחים רבים המועלים בפורומים, נשים בזנות מכונות כלבות. המילה "כלבה" (Bitch) היא כינוי גנאי לנשים באופן כללי, שמטרתו להנכיח עוינות כלפי חברים בקבוצות מבויתות שלא הפנימו את הכניעות המצופה מהם (Luke, 1998). הנשיכה שהלקוח נתן לאישה, מטרתה לא רק לאלף את "הסוררת" בעזרת כלים תרבותיים ממשמעים, אלא להעיד כיצד האינטראקציה עם חיה מחייבת להתנהג כמותה. מכיוון שהיא בעיניו "כלבה", הוא מפעיל את ההתנהגות המוכרת לה לכאורה לפי חוקי הטבע, ונושך אותה על מנת שתפנים את מערך יחסי הכוחות. הבחירה בכינוי "כלבה" מלמדת לא רק על מערך יחסי הכוחות אלא על מערכת היחסים ארוכת השנים בין האדם לכלבים. לפי קנדל (Kendall, 2008), בין כלבים לבני אדם ישנה סימביוזה רבת שנים שמקורה בתהליך אבולוציוני משותף של ביות הדדי. פעמים רבות כלבים מתוארים כעבדים פתטיים או כטורפים מבויתים, מעין זאבים במסווה של כלבים, וכך מגלמים פרוורסיה של הטבע. אם כן, לטענתי, היחס של הלקוחות לנשים בזנות כאל כלבות, לא רק שיש בו ממד של גנאי כלפי מי שלא הפנימה כניעות המצופה מזן צייתן, אלא אף מסמנת את האישה כפרוורסיה של התרבות. הכלבה/זונה דווקא בהיותה מבויתת לכאורה טומנת בחובה סכנה גדולה עוד יותר מחייית פרא "רגילה", מכיוון שבכל רגע היא יכולה "להפוך את עורה" ולגלות את טבעה "האמיתי".

אם כן, התבוננות מעמיקה בתכנים המועלים בפורומים מגלה כי הבחירה של הלקוחות לראות את עצמם ציידים, ולכנות את הנשים בזנות חיות מחמד, מאפשרת אוורור של פחדים ותשוקות. קיום יחסי מין עם אישה בזנות מקפל בתוכו תהליך סימולטני עבור הלקוח: מצד אחד, הוא מסתכן באיבוד האנוש שבו, ומצד אחר, הוא משתוקק לאבדו ולאחר מכן להשיבו. הגבולות העמומים הללו נהפכים באמצעות הכתיבה למפגני חגיגה שפתיים, לטקסי לכידות ולפולחנים הכרוכים בחרדה ובסכנה.

המכור הנזקק

לילות שלמים בהם מכורים כמוני מסתובבים ללא הפסק בין סמטאות הר ציון ופוקדים כל פינה במתחם ה"מחששה" בניסיון לתפוס את האחת, את זו שתגרום לך להניף דגל לבן במרתון החיפושים הבלתי נגמרים ולהעלות דווקא אותה (פורום רחוב, 25/8/2012).

המגמה של הזדהות עצמית כמכור, הניסיון לתת סימנים בגוף ובנפש לסבל הכרוך בצריכת מין, ותהליך הפתולוגיזציה העצמית נהפכו למאפייני שיח בולטים בקרב חברי הפורומים. אני טוענת כי מסכת המכור הנזקק היא בחירת מיקום המאפשרת לא רק שחרור מאחריות מוסרית אלא במידה רבה זירה לאורור פחדים ולהבעת נזקקות. במובן זה, משחק תפקיד המכור מאפשר את ההזדמנות לגילוי עצמי, לשיתוף בפנטזיות, לשבירת טאבואים, לדחיית הבושה וליצירת אינטימיות בין חברי הקהילה. הבחירה לראות עצמם מכורים ממסכת את ההיררכיה הניצבת בבסיס מערכת היחסים לקוח-זונה, וממקמת את הלקוח הבודד בעמדת חולשה לכאורה, כזה הנזקק ל"חומר" ונשלט על-ידי כוחות רבי-עוצמה הפועלים ומפעילים את גופו ונפשו.

ההתמכרות הזאת היא תחליף די חולני בשביל לקבל קצת מגע נשי וחום שעוד לא השגתי בזכות עצמי וכרגע רק הכסף שלי קונה לי מדי פעם את זה (פורום דירות דיסקרטיות, 28/6/2012).

כמה פעמים גיחה קצרה הפכה ללילה לבן, אתה מסתובב ללא הרף ולמרות שהשטח מת אתה תמיד בתחושה שהנה בסיבוב הזה בדיוק תתפוס מישהי. האמת שהיו לי לא מעט הצלחות ב"שיטה" הזו, אבל הרבה פעמים אחרי לילה אני צריך יומיים להתאוששות, הידיים כואבות מרוב התנועות על ההגה, הגוף מאבד איזון ואתה מסתובב כמו זומבי (...). מחיר ההתמכרות (פורום רחוב, 29/7/2012).

נרטיב הסבל מספר את מחיר ההתמכרות שהלקוחות נאלצים לשלם באמצעות גופם הדואב, העייף והחלש, והפורומים הם תאי וידוי הסופגים לתוכם את זעקת הפירוק הגופני. מטרתו של נרטיב זה לייצר מסגרת הגיונית, לגיטימית, בעלת משמעות לחולי, כזאת שתשתלב באופן שבו האדם תופס את עצמו ואת העולם. כך נרטיב הסבל שמציגים הלקוחות, נהפך למה שכינה לרסן "מערכות הסבר" (Larsen, 2004 בתוך: קוטליאר, 2013) – חלקי נרטיב הקיימים בחברה כחלק מהרפרטואר התרבותי הכללי. לכן אני טוענת כי נרטיב הסבל מעניק ללקוחות צרכני המין מערכות הסבר לרגש המתפרץ, להפרזה הרגשית ולתחושת חוסר השליטה. הוא הופך את ההתנהגות של הפרט הבודד לבעלת פשר על-ידי קריאת דיווחים ווידויים של מכורים כמוהו, המשתמשים באותן מערכות הסבר ובתבניות רטוריות ומטפוריות זהות. לנרטיב הסבל תפקוד מרובה: הוא כלי להענקת לגיטימציה עצמית בדיעבד, מאפשר ללקוחות להכשיר את מעשיהם הלכה למעשה לצד תחושת אורור ומאפשר גם הקלה בחלוקת הנטל הנפשי עם אנשים שחווים "סבל" דומה ועשויים לגלות הבנה ללא שיפוט מוסרי. זהו הניסיון שלהם לתבוע הכרה בחלקים שבהם גם המקרבן – מפעיל הכוח – סובל מהפעלתו, ובפועל נהפך גם הוא לקורבן של פעולתו.

הפתולוגיזציה העצמית, המבוססת בעיקרה על אסטרטגיה שיחנית שבה הלקוח צרכן המין לוקה במחלה, מאפשרת להם לראות בזנות על שלל שחקניה תוצאה של מקריות אינדיבידואלית ולא

מוסד חברתי של שליטה ודיכוי פטריארכלי. שיח החולשה מאפשר להם להרגיש שהם לא בני אדם רעים אלא בני אדם סובלים וחלשים. כך מתאפשר משחק מורכב ומתעתע הנע בין פיתוח להכחשה, בין הכלה להדחקה, בין פנים לחוץ ובין כוח לחולשה. המשחק המורכב והמתעתע שהלקוחות מייצרים לעצמם, שבו הם המכורים, החלשים, הנפחדים והנזקקים, מאפשר להם לחוות מציאות חלופית, להתנסות אפילו לזמן מוגדר באיבודו של הכוח, ובאותה נשימה לחסות בצילה המגונן של מסכה הפוטרת אותם מאחריות מוסרית למעשיהם. כך צריכת המין משרישה ומחזקת בקרב הלקוחות הנחות פטריארכליות, ובו בזמן הופכת אותם לקורבנות של התרבות שהם מנסים לשמר. מתוך שהם תופסים עצמם מכורים, הלקוחות יוצרים משחק שבו הם נוטלים את חירותם שלהם, אך ההשלכות הלא משחקיות בפועל הן נטילת חירותן הממשית של אחרות.

דיון מסכם

צימע ידידי, דיווח מקסים, בדיוק כמו שאני אוהב- תיארת את הרקע, את כל המסביב, את האווירה, את התחושות שליוו אותך. דיווחים כאלה גורמים לקורא להרגיש כאילו הוא חווה יחד איתך את המסע המפרך עד לפתיחת השמפניה. כל הכבוד על ההשקעה והפירוט (פורום רחוב 29/7/2012).

האם צריכת זנות מעוגנת סביב התשוקה למין? אם כן, הרי השפה מתוקף היותה מראה לדרך חשיבה ומבנה משמעות ותפיסות חברתיות, הייתה צריכה לשקף זאת. בפועל הז'רגון השפתי של צרכני המין מעיד על עולמות פעולה ועל אידיאולוגיות הנעות הרחק מהמין. המין נדחק, ואת מקומו תופסת התשוקה למשחק, ליכולת לחוות מציאות חלופית מזו היום-יומית. כך נוצר לו מרחב קרנבלי שבו שולטת תחושה אוטופית המאפשרת שחרור מוחלט והיפוכן של מערכות טאבו ואיסורים. לטענתי, האנונימיות האינהרנטית למדיום יצרה את המרחב המקוון כמרחב קרנבלי המאפשר משחק תפקידים פוליפוני ועטייה והשלה של מסכות כאוות נפשם של הצרכנים. משחקי התפקידים מטשטשים את ההבחנה בין הקרנבל המקוון למציאות, וכך הקרנבל נהפך לחיים האמיתיים. היכולת של הפרט לדמיון את עצמו כצרכן, כצייד וכמכור מייצרת מציאות קרה ועקרה. גם אם בפועל צרכן המין הרואה עצמו צייד, לא משוטט ברחוב ובידו חץ וקשת או חרב, הוא משתמש בדמיון הצידי לאסוף אליו נשים בזנות. גם אם בפועל המכור הנזקק לא חולה במחלה, הוא משתמש בפתולוגיה כדמיון שנועד ליישב עבורו סתירות פנימיות. הטקסט הכתוב לאחר החוויה המינית הממשית, מטרתו להפוך את הדמיון למציאות שמשכפלת עצמה באמצעות הקריאה הקולקטיבית של שאר החברים בפורומים. וכך הטכנולוגיה המקוונת מאפשרת לפרט הצורך מין להגיע לשדה הזנות לאחר שהטעין את עצמו בשלל דמיונות טקסטואליים, שלשפה הכתובה תפקיד מכריע בתהליך יצירתם.

כאמור, הפורומים המקוונים משמשים פעמים רבות זירת אימון ובתי גידול לצרכני מין חדשים. תהליך למידת חוקי ההתנהגות וההתנהלות בזירת הזנות עובר דרך רכישה ואימוץ השפה המשותפת לכלל חברי הקהילה העסוקים תדיר בבנייתה ובעיצובה. לטענתי, מטרתו של הז'רגון הפוליפוני שהתפתח בפורומים הוא להרחיק את המציאות מהמבצע אותה. באמצעות אסטרטגיות לשוניות כגון שפה אבסטרקטית ויופמיזם הפרט הצורך מין לא נאלץ להתמודד ולהתעמת עם

המציאות הניצבת מאחורי המילים שהוא כותב. כאשר לקוחות מדרגים את גופן של נשים ומפרקים אותו לחתיכות, הם משילים מהאישה בזנות את כל חלקי ישותה והווייתה. וכאשר היא אינה אנוש, אין צורך או הכרח להתמודד עם השלכות מעשיהם. ולא זו אף זו – הפיכתם לחלשים, נגזלים ונפחדים היא אסטרטגיה שיחנית שמטרתה לייצר היפוך ביחסי הכוח על מנת להעניק להם אשראי מוסרי להמשך פעילותם. כך הז'רגון השפתי מגן על מי שאולי היו חווים התמוטטות נפשית אילו דיברו בגלוי על מעשיהם.

האופי הקרנבליסטי של השפה מאפשר גם את הכלתם בו בזמן של שיחים שונים שכביכול מנותקים זה מזה. כל אחת מהמסכות – הצרכן, הצייד והמכור – פיתחה לעצמה ז'רגון שפתי ייחודי המלהטט בצורה משחקית בין צידוקים מוסריים לנרמול הפעולה, ופועל לשחרור יצרים, תשוקות ואגרסיות. הקרנבל השפתי מציג אנרכיה מאורגנת היטב: אלטרנטיבה פרועה, משוחררת ומאתגרת שבה האקט המיני הנעשה בדרך כלל בשוליים ובמחשכים, חוצה את הקווים ונהפך ללב הדיון. זוהי שפה המאפשרת השאלה ועטייה של זהויות שהפרט מתאוה להן, וכך מציגה משחקיות, ביטוי תשוקות ופחדים, חילופי תפקידים וטקסי היפוך. לטענתי, חוזקו של קרנבל המסכים המקוון טמון ביכולתו לייצר שפת תחבולות המאפשרת לצרכני המין פעולה קולקטיבית וסולידרית, שבה הם נהפכים לקורבנות העשייה המינית. הז'רגון השפתי מייצר את האישה בזנות כקטגוריית כלאיים המופרדת ומובדלת מקהילת בני האנוש, כ"אחר דמוני" – פעם כתאגיד נצלן, פעם כחיה פרוורטית ופעם כסם וכגורם מחלה. כך היא נהפכת ליצור כלאיים מתעתע, חסר עכבות ולא צפוי המפעיל כוח על צרכן המין החלש. כך הם מסווים את כוחם ואת אחריותם להמשך הנעת התעשייה. לשפה זו כוח הרסני דווקא בטשטוש המציאות המתרחשת בפועל. צרכן המין לומד להשתמש בשפה, וכך מצליח לנקות את נפשו מהעשייה ולהרגיש נוח עם מה שהוא עושה. בתהליך זה הוא נהפך לאשף מניפולציות. בתפיסה קורבנית ניתנת להם האפשרות להעמיד פנים שאינם רואים את החוץ. הידע הנחשף במרחב המקוון הוא המדרבן את צרכני הזנות להמשך עשייה, שכן הידיעה שרבים אחרים פועלים אף הם כך, יש בה משום הקלה והענקת גושפנקה קהילתית. בכטיין טען כי לקרנבל יכולת לשבור בצורה אפקטיבית היררכיות פורמליות והבדלים אינהרנטיים בין מעמדות חברתיים. הוא מחליף מסורות קנוניות בסולידריות, בשוויון ובשיתופי פעולה (Gardiner, 1992). קרנבל המסכים של צרכני המין פועל בדרך יצירתית שבה הם מופנים אך ורק לחברי הקהילה – צרכני המין שמצליחים לייצר עבור עצמם מרחב אוטופי שבתוכו הם מתרגלים ומתנסים בהיעדר הכוח. על פניו, שלוש האסטרטגיות הלשוניות ההופכות את צרכן המין לחלש, נגזל ונפחד יש בהן כדי חתירה תחת מודל הגבריות ההגמונית (קונל, 2009) בייחוד בחברה הישראלית, שבה החייל הקרבי נהפך לאידיאל חברתי בשביל כלל האוכלוסייה (ששון-לוי ולוי, 2005). אך התבוננות מעמיקה בטקסטים הנכתבים בפורומים השונים, מגלה כי אין זו חתירה כי אם דווקא חיזוק ואשרור המודל ההגמוני. הצרכן, הצייד והמכור יוצרים את הפורומים במכוון כמרחב קרנבלי לשם תחזוקת כוחם: ההיפוך ביחסי הכוח הוא אסטרטגיה שכל מטרתה שימור כוחם ושליטתם במרחב הזנות.

לסיכום – זנות טרום עידן המרחב המקוון הייתה בגדר סוד אינטימי לא מתומלל (מלבד כמה רומנים ומגזינים פורנוגרפיים שבהם הכתיבה הייתה ספרותית). הופעתם של פורומים מקוונים אנונימיים הפרה את משטר השתיקה, ואפשרה לצרכני מין להתוודות, לתאר, לדווח ולהשתחרר

מהסוד שרבוץ על כתפיהם, להשתחרר מהטאבו החברתי ומן האיסור לדבר על אודות "הדבר". השתיקה החיצונית למול הכתיבה והדיבור הפנימיים הופכים את המרחב המקוון למרחב פוליטי בהכרח, ובו כתיבת החוויה המינית וקריאתן של חוויות האחרים מבצעת מהלך כפול: הכתיבה מאפשרת לחוויה המינית האינדיבידואלית להיווצר מחדש כחוויה מינית קולקטיבית, והקריאה מאפשרת לחוויה הקולקטיבית להיווצר כחוויה אינדיבידואלית. כך קרנבל המסכים יותר משהוא מסתיר, הוא חושף רבדים עמוקים ומורכבים לתופעת צריכת מין מסחרי, שעד כה נותרה חבויה בשולי המחקר האקדמי הישראלי.

מראי מקום

אלקד-להמן, א' וחי' גרינספלד (2008). אינטרטקסטואליות כשיטה פרשנית במחקר האיכותני. **דפים** 46, עמ' 117-158.

בורדייה, פי' (2007). **השליטה הגברית**. תל אביב: רסלינג.

בן-ישראל, חי' וני' לבנקרון (2005). **משוואה עם נעלם: לקוחות של נשים הנסחרות בתעשיית המין בישראל**. ירושלים: מוקד סיוע לעובדים זרים, האוניברסיטה העברית.

ברוקר, גי' (2007). **גברים ישראליים תיירי מין בתאילנד** (עבודת מוסמך). חיפה: אוניברסיטת חיפה.

לבנקרון, ני' (2013). **הלקוח הישראלי**. בתוך: א' הרצוג וא' שדמי (עורכות), **בשר ודמים: זנות, סחר בנשים ופורנוגרפיה בישראל**. חיפה: פרדס, עמ' 143-164.

סדגיוויק, א"ק (2010). האפיסטמולוגיה של הארון. **תיאוריה וביקורת** 37, עמ' 284-304.

ניומן, סי' (2015). מסכות מטרידות. **אלכסון**. אוחר מהאתר:

<http://alaxon.co.il/article/%D7%9E%D7%A1%D7%9B%D7%95%D7%AA-%D7%9E%D7%98%D7%A8%D7%99%D7%93%D7%95%D7%AA>

קוטליאר, די' (2013). **הסתגרות פומבית: נרטיבים של דיכאון בבלוגים**. **מסגרות מדיה** 11, עמ' 27-1.

קונל, רי' (2009). **גבריות**. חיפה: פרדס.

קפלן, די' (2003). **הבניית רגשות של לחימה כאתר מרכזי של "לאומיניות"**. **סוציולוגיה ישראלית** ה (1), עמ' 49-73.

שלסקי, שי' ובי' אלפרט (2007). **דרכים בכתיבת מחקר איכותני: מפירוק המציאות להבנייתה כטקסט**. תל אביב: מכון מופ"ת.

ששון-לוי, אי' (2003). **גבריות מתוך מחאה: על כינון הזהויות של חיילים בתפקידי צווארון כחול**. **סוציולוגיה ישראלית** ה (1), עמ' 15-47.

ששון-לוי א' וגי לוי (2005). "קרבי זה הכי" – תלוי עבור מי: סוציאליזציה רפובליקנית, מעמד ומגדר בישראל. בתוך: ח', גור (עורכת), **מיליטריזם בחינוך**. תל אביב: בבל, עמ' 220-245.

Anderson, B. & J. O'Connell-Davidson (2003). *Is Trafficking in Human Beings Demand Driven? A Multi-Country Pilot Study*. IOM International organization for migration.

Androutsopoulos, J. & M. Beißwenger (2008). Introduction: Data and methods in computer-mediated discourse analysis. *Language@internet*, 5, article 2.

Bakhtin, M. (1984 [1968]). *Rabelais and His World*. Bloomington: Indiana University Press.

Bernstein, E. (2001). The meaning of the purchase: Desire, demand and the commerce of sex. *Ethnography* 2 (3), pp. 389-420.

Bernstein, E. (2007). *Temporarily Yours: Intimacy, Authenticity, and the Commerce of Sex*. Chicago: University of Chicago Press.

Brooks-Gordon, B. & L. Gelsthorpe (2003). What men say when apprehended for kerb crawling: A model of prostitutes' clients' talk. *Psychology, Crime & Law* 9 (2), pp. 145-171.

Bucholtz, M. & K. Hall (2004). Theorizing identity in language and sexuality research. *Language in Society* 33 (4), pp. 469-515.

Busch, N. B., H. Bell, N. Hotaling & M. Monto (2002). Male customers of prostituted women: Exploring perceptions of entitlement to power and control and implications for violent behavior toward women. *Violence against Women* 8 (9), pp. 1093-1112

Cohn, C. (1987). Sex and death in the rational world of defense intellectuals. *Signs* 12 (4), pp. 687-718.

Dworkin, A. (1993). Prostitution and male supremacy. *Michigan Journal of Gender and Law* 1 (1), pp. 1-13.

Earle, S. & K. Sharp (2007). *Sex in Cyberspace: Men Who Pay for Sex*. Burlington: Ashgate.

- Earle, S. & K. Sharp (2008). Sex on the net: online relations between the men who pay for sex. In: S. Holland (ed.). *Remote Relationships in a Small World*. Digital Formations (41). Oxford, UK: Peter Lang Publishing, pp. 1-25.
- Elliot, S. (1999). Carnival and dialog in Bakhtin's Poetics of Folklore. *Folklore Forum* 30 (1/2), pp. 129-139.
- Farley, M., J. Bindel & M. J. Golding (2009). *Men who buy sex: Who they buy and what they know*. London: Eaves.
- Frank, K. (2003). "Just Trying to Relax": Masculinity, masculinizing practices, and strip club regulars. *The Journal of Sex Research* 40 (1), pp. 61-75 .
- Gardiner, M. (1992). Bakhtin's Carnival: Utopia as critique. *Utopian Studies* 3 (2), pp. 21-49.
- Grenz, S. (2005). Intersection of sex and power in research on prostitution: A female researcher interviewing male heterosexual clients. *Signs: Journal of Women in Culture and Society* 30 (4), pp. 2901-2113.
- Joinson, A.N. (2005). Internet Behavior and the design of virtual methods. In: C. Hine (ed.), *Virtual methods: Issues in social research on the internet*. New York: Berg.
- Jones, K. (2012). Lady wildcats and wild women: Hunting, gender and the politics of show(wo)manship in the nineteenth century American West. *Nineteenth-Century Context* 34 (1), pp. 37-49.
- Kendall, K. (2008). The face of a dog: Levinasian ethics and human/dog co-evolution. In: N. Giffney & M. S. Hird (eds.). *Queering the Non/Human*. Burlington: Ashgate, pp. 185-205.
- Kinnell, H. (2011). Clients of female sex workers: Men or monsters? In: R. Campbell & M. O'Neill (eds.). *Sex Work Now*. London & New York: Routledge, pp. 212-235.
- Larsen, J. A. (2004). Finding meaning in first episode psychosis: Experience, agency and the cultural repertoire. *Medical Anthropology Quarterly*, 18 (4), pp. 447-471.
- Luke, B. (1998). Violent love: Hunting, heterosexuality, and the erotics of men's predation. *Feminist Studies* 24 (3), pp. 627-655.

- Miller, D. & D. Salter (2000). *The Internet: An Ethnographic Approach*. Oxford: Berg.
- Monto, M.A. (2004). Female prostitution, customers, and violence. *Violence against Women* 10 (2), pp. 160-188 .
- Ortner, S. (1974). Is female to male as nature is to culture? In: M. Z. Rosaldo & L. Lamphere (eds.). *Woman, Culture and Society*, Stanford, CA: Stanford University Press, pp. 67-87.
- Sanders, T. (2008). Male sexual scripts: Intimacy, sexuality and pleasure in the purchase of commercial sex. *Sociology* 42 (3), pp. 400-417.
- Suler, J. (2004). The online disinhibition effect. *CyberPsychology & Behavior* 7 (3), pp. 331-326.
- Weitzer, R. (2009). Sociology of sex work. *The Annual Review of Sociology* 35, pp. 213-234.
- Zimbardo, P. G & N. Duncan (2012). *The Demise of Guys: Why Boys Are Struggling and What We Can Do About It*. TED Books

יעלה להב-רז היא דוקטור לאנתרופולוגיה שעוסקת בממשקים שבין מיניות לגבריות ולטכנולוגיה. בשנים האחרונות היא חוקרת היבטים שונים של תעשיית המין הישראלית, ועבודת הדוקטורט שלה מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב עסקה בשיח מקוון של לקוחות תעשיית המין הישראלית. יעלה משמשת חברת סגל עמית במכללה האקדמית תל-אביב-יפו. הכתובת להתקשרות : aayeela@gmail.com